

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

PENTRU

TREBUINTIELE POPORULUI ROMANU.

Ese in fia-care luna câte una carte. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu intregu e 1 fl. v. a., pentru Romani'a 3 franci — lei noi.

PREOTULU ROMANU.

Diariu besercescu, scolasticu si literariu.

Ese n fia-care luna odata in numeri de câte $2\frac{1}{4}$ cõla. Pretiulu pre unu anu e 4 fl. Prenumerantii primescu cá premiu de totu gratis portretulu Metropolitului rom. Dr. Joanu Vancea de Butés'a.

AMICULU FAMILIEI.

Diariu socialu, beletristicu si literariu.

Ese n $1/13$ si $15/27$ a fiacarei lune. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu e 5 fl. Prenumerantii primescu cá premia de totu gratis portretele Majestatiloru loru Regele si Regni'a Romanièi.

Proprietariu, Editoru si Redactoru resp.:

Pop'a NICULAE F. NEGRUTIU.

Abonantii la tôte aceste trei diuarie primescu cá premiu desebitu 4 portrete frumoşe de totu gratis si afara de ace'a multime de opuri cu pretulu diumetate.

A se adresá la: *Cancelari'a "NEGRUTIU"* in Gherl'a (Sz.-ujvár.)

GHERL'A

IMPRIMARI'A "AUROR'A" P. A. JODORANU

1882.

Facemu atenti pre cetitorii nostri ca bancunotele vechi de 5 fl. si 100 fl. nu ambla decatu pana in 18/30 Juniu a. c.

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

Descépta-te Romane!

CARTEA VI.

JUNIU.

AN. VII. 1882.

Dorulu meu.

*Cându prin câmpii tierei mele
Cresceâu mândre floricele
Si copii cu sufletu mare
Si cu doru de re'nviare
Si romancele la sênu
Nutriâu sufletu de romanu, —
'Mi-placea se-alergu prin vâi
Se-aruncu veselu ochii mei
Preste munti, preste colnici
Preste-o tiéra de voinici!*

*Adi, candu campii tierei mele
Imbracaru vestmentu de giele,
Si a libertatiei flóre
E strivita sub petióre,
Si copii dormu cu totii
Adênciti in somnulu mortiei,
Si copilele de bravi
Strêngu la sênuri nesce sclavi, —
Asiu dorí, dorí sé moru
Se me scapu de acestu greu doru,
Cà-ci nu-i focu de doru mai greu
Cá alu sufletului meu!*

V. B. MUNTENESCU.

Uritulu Satului

séu

Unu invetiatoriu bravu si unu Satu slabu.

(Sfêrsitu.)

Multimea intr'unita la ospetaria vorbiá despre reutatea bólei si nepotenti'a de a-i pune stavila. — Nepotêndu opri reulu, cei mai multi 'lu insusiáu unui vêntu reu care trecusè preste tiéra, — altii iara díceáu ca duchulu necuratu s'a lasatu asupr'a satului, — eráu si de acei'a cari vorbiau de otravirea fântâniloru prin poporatiunea jidovésca. — Dar' cantorulu besericei faceá din umeru la tóte acestea banuieli. Petru Vertosu fusesè mai înainte cantoru si invetiatoriu in Valeni, si decându din caus'a nedestoinicieii lui de-a invetiá pruncii scolari, fusesè lipsitu de postulu invetiatorescu si lasatu numai cu cantori'a, nutriá in anim'a s'a o ura neimpacata facia de Vasilu Campeanu ce-i urmasè in postulu de invetiatoriu.

— Nici vêntulu reu, nici duchulu necuratu si nici otravirea fântâneloru nu au adusu asupr'a satului nostru acestu reu cumplitu, ci acel'a l'au casiunatu vre-o magía blastemata. Se afla intre noi unu omu, pre care eu totudeaun'a l'amu privitu de fórte primejdiosu pentru satulu nostru.

— Cene e? cene e? — intrebarà mai multi de-odata.

— Cene — se intrebà cantorulu, — cene? — dar, nu v'ati gânditu nici odata la purtarea invetiatoriului in tóte nefericirile nóstre? Nu ve aduceti aminte de sudalmile si loviturile ce a primitu pentru-ca n'a voiitu se scrie cererea nóstra de-a fi scutiti de facerea noului drumu?

— Da, ne-aducemu aminte.

— Elu si-a resbunatu pentru tóte acestea. Antâiu elu a facutu cá proprietariulu francesu se se asiedie la noi in satu.

— Asié e.

— Apoi ni-a prevestitu ca déca nu vomu cmperá ap'a cu care ne imbiá acest'a, satulu nóstru va fí mistuitu prin focu.

— Da, asié-i.

— In sfêrsîtu ni-a spusu ca, déca nu vomu aduce medicu dela orasiu, acésta bóla grea are se coplesiésca satulu întregu si se curme viéti'a iubitîloru nostri.

— Pre Ddieulu meu, nu m'am gânditu nici-odata la tóte acestea, — strigà ospetariulu.

— Acum numai ce pricepeti si domni'a-vóstra ca unu omu cum se cade nu ar' poté nicidecum gâci tóte acestea de mai inainte, fàrà de a fî ajutatu de afurisit'a magía.

— De buna-séma.

— Dar' sciti cum díce proverbiulu: „Cutítulu póte predíce omorulu ce are se sevêrsiésca elu insusi.“

— Da, da, strigara mai multi deodata, — Urítulu Satului e vin'a tuturoru releloru ce ne bântuie satulu; elu va fî invetiatu magí'a din carti.

— Si-apoi socotiti inea si ace'a ca elu totudeaun'a a fostu scutitu de tóte relele. — Cas'a lui n'a arsu. — Ból'a nu l'a lovitú....

— Da, da, e lucru invederatu ca elu a aruncatu blas-temu asupr'a satului.

— Se pedepsimu pre vrajitoriu!

— Se resbunamu pre vecinii nostrii arsi!

— Pre rudeniile nóstre, pre cari elu le-a omoritu.

— La mórte cu Urítulu Satului.

— La mórte, la mórte cu elu!

Acestu strigatu resunà in tótu satulu. — Multímea primí cu mare usiurintia banuielile cantorelui, cu atátu mai vértosu ca cei mai multi pismuiáu din fundulu animei lorú pre invetiatoriu, pentru întiepletiunea cu care prevediusè tóte celea ce avurà se se întemple. — Ast'feliu pism'a si superstitiunea (credinti'a desiérta) infurià de o potriua multímea sí cu totii se scularà si alergicà la cas'a invetiatoriului.

Densulu se aflá in scola cuprinsu cu invetiarea pucini-loru prunci ce i se tramiserà din partea parintîloru din Valeni. Multímea strabatù inlontru si între strigate selbatece 'lu traserà afara fàrà de-a-i lasá tempu cá se se lamurésca. Orbiti de mânia, ei impingeau pre nefericitulu invetiatoriu dela unulu la altulu, chibzuindu care de care mai

mari chinuri pentru pedepsirea si pierderea lui. — In sfêrsitu strigatulu: — „*La fântâna la fântâna cu elu!*“ resbí pe tóte celealalte si multimea incepù alu têtî catra gratariulu fântânei, pentru de-a-lu aruncá in nemesurat'a adêncime a acelei'a.

Dara chiar' in momentul cându multimea turbata erá aprópe a-si duce in sevêrsire diavolic'a loru hotarire, se infacisia proprietariulu francesu in fruntea servitoriloru sei intrarmati. Elu aflase primejdi'a in care se aflá invetiatoriulu si alergá cu repediunea fulgerului spre a-lu scapá.

Proprietariulu francesu scósè pre invetiatoriu din mâ-nile sateniloru turbati si-i intrebà despre caus'a acestei tractari selbatice. — Petru Vêrtosu i-o descoperí.

— Asié dara, — dîsè proprietariulu francesu, dupa ce sfêrsí cântaretiulu, — voiáti se omoriti pre acestu omu de tréba, pentru-cá elu a fostu totudeaun'a intieptu si voi totudeaun'a smintiti. — Elu va descoperitu mai dinainte binele si reulu care ve ascépta déca i urmati séu nu sfatulu lui; si dupace nu ati voitú a-lu crede nici a-i urmá sfatulu, acum ca v'au ajunsu tóte relele cari vi le predisë, voiiti a-lu face pre elu respundietoriu si datatoriu de séma de inderetnici'a si prosti'a vóstra. — Neferice de omenii cari despretiuescu lumin'a si invetiatur'a si nu asculta de sfatulu celoru descepti si luminati! Ei voru cadé prada nescientiei, orbirei si neprevederei, — cari mai curundu séu mai târdiu deschidu gróp'a singuraticiloru si a poporatiuniloru. — Voi nu sunteti vrednici cá acestu invetiatoriu desceptu si luminatu se locuiesca intre voi, pentruca nu l'ati sciutu apretiuí. Eu l'oiu luá sub scutulú meu si chiar' mâne l'oiu tramine la comun'a mea, unde va aflá ómeni cari sciu se pretiuesca scienti'a si invetiatur'a cá cele mai alese daruri alui Domnedieu. Iar' voi remâneti si mai departe in nesciinti'a si rentatea vóstra, pentruca ati respinsu pre acel'a care voiá se ve descepte si invetie.

Vasilie Câmpeanu plecá intradeveru a dóu'a dî si nemenea nu-lu mai vediù prin Valeni; dar' o parte a locuitoriloru desceptati prin patiania, se càirà mai adese-ori pen-

tru-ca n'au sciutu apretiuș pre invetiatoriulu luminatu si in-tieptu; cã-ci dupa indepartarea lui nemicu nu le mersè cum se cade. Acei'a acaroru case le mistuise foculu, luarà lumea in capu, ne mai potendu-si redicã locuintiale loru; — o parte de pamentu remasè nelucrata; — tóta negutiatori'a incetã si acolo unde odinióra fusesè unu satu bogatu, dupa câtiv'a ani nu remasè decãtu unu satuletiu (catunu) incun-giuratu de pamente in mare parte necultivate si parasite.

Badea Costanu.

— Mai 'nainte si acum. —

— Unde-ai fostu badeo Costane?!...

„La beserica Rãmene!...
M'am rogatu lui Domnedieu
Din adêncu sufletulu meu.
M'am rogatu Romane frate
Pentru lumea cu pecate;
M'am rogatu fêrtatulu meu:
Cã-i stricata lumea reu.“

„Ti aduci bine aminte:
Cum erãu mai inainte
Ómeni buni si cuviosi;
Dar' vedi! — adi suntu pecatosi.
'Ti aduci bine aminte:
Cum mergeã mai inainte,
Totu crestinu-'n serbatóre
La beserica, fratióre!“

„Tineretulu mòi fêrtate
Astadi, plinu-e de pecate;
Plinu e, plinu, tare stricatu
Nu e leacu de vindecatu.
Nu sciu, ce-o mai fi de lume,
Nu potemu s'ajungemu bune, —
Nu sciu, ce-o mai fi de noi
Am ajunsu vremea de-apoi!

„Fiiulu 'si bate pre tata
— Pentru cã lu cresce, resplata —

Fét'a nice nu ié 'n séma
Vorbele dulci dela mama.
Cum einstá mai înainte
Fiiulu pre alu seu parinte!...
Astadi?... sete duci din lume
Si se nu-i audi de nume!

„Apoi lumea-i mândra tare
— Dar' si seraci'a-i mare —
Fét'a cresce: hái la siatra
Se-ti cumperu haine de féta;
Dar' pre ce? — bani nu ajungu!
Dar' suntu patru vaci la jugu
Vindemu un'a, remânu trii:
Aid' se-ti ièu mâtàsarii!“

„Multu me miru si me uimescu:
Cându si neamulu românescu,
A inceputu se parasésca
Hain'a mândra stramosiésca; —
Câ-ci cocón'a dela satu,
Câtrinti'a o-anaruncatu
Si-a îmbracatu rochia,
Vedi Dómne! câ-i pre domnia!“

„Ne dâmu copii la scóla
Si-i portamu cu multa zóla,
Dar' déca crescú, se domnescu,
Cu noi nice nu vorbescu.
Bá, vorbescu in limbi straine
De nu-i intielege nime.
Ce se faci?... eu cá românu
Plângu din sufletu si suspinu!“

„Apoi orasiale frate
— Pline-su, pline, cu pecate, —
Câtu te miri ca — negrulu iadu
— Loculu, unde cei rei cadu —
E in stare se cuprinda
Atâti ómeni in osênda.
Apoi totu se ascepti bine?!
Bá vre-unu fulgeru câ nu vine!“

Mai demultu frate, fêrtate
Erá mai multa dreptate....

Adi dreptatea a fugitu:
Strimbatatea o-a gonitu.
Adi mentiun'a, clevetirea,
Insielarea, lingusirea,
Se invêrtu pre estu pamentu
Cá si vêrtejulu de vêntu!“

„Mai demultu poteái, — ori cum —
Se aibi câte-unu pretinu bunu.
O! ba nu!... si-adi poti afla
Numai se fii gazda mare.
Se aibi pretini, càlicitu?...
Ar' fi-unu lucru ne-auditu! —
Si asia scumpe nepóte
Mergu acum in lume tóte.“

s. p. s.

Bai'a de auru a economului este gróp'a cu gunoiulu.

(Sfêrsítu.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. Intinderea si afundimea.

Déca ne ierta loculu, atunci grop'a de gunoiu totudeaun'a se se faca asia de mare in câtu nece odata se nu vina in ea gunoiulu mai grosu de 4 urme — c. $1\frac{1}{3}$ metri — grosimea seau inaltímea cea mai potrivita pentru gunoiu este de 3—4 urme — 95—127 centimetri.

Numai arareori aflamu ómeni cu economí mai mici, cari recunosc lips'a gropiloru mari de gunoiu; intre cei mai multi e latíta parerea ca grop'a are se fia mica cá se nu costee asia multu sî gunoiulu se fia grosu — inaltu — cá se pota mucedí bene. Feliu de feliu de cause se aducu pre lângá gropile mici, — unulu díce, cá se fia mai mica, pentru cá se nu trebuésca a intrá in ea cu carulu la caratulu lui, altulu ca nu are locu destulu, sî asia mai incolo. Suntu si de acei'a, cari dícu cá ar' stá uritu gunoiulu in curte — ograda — desí un'a grópa mare si frumósa de gunoiu nece odata nu e spre rusínea curtei, ci din contra spre laud'a sî onorea proprietariului acelei'a sî sierbesce spre infrumsetiarea curtei lui. Déca intinderea curtei iérta, grop'a de gunoiu trebuie se se faca asia de mare in câtu gunoiulu nece odata se nu vina mai grosu de 4 urme preste olalta, dar' mai bene va fi déca se va lasá numai de 3 urme — c. 1 metru — grosu. Déca pamentulu, din causele aduse mai susu nu se póte sapá de 3 urme afundu,

atunci atât'a, câtu nu se pote sapá, se întregiesce pâna la 3 urme prin unu zidu, ce este a se face giuru impregiuru sî inca pre o forma de inaltu de tóte partile cá zam'a de gunoiu se nu curga afora pre nece o parte, ci se tiena umedu gunoiulu in acést'a afundîme ori grosime. Déca gunoiulu se grandesce de 4 urme — 127 cm — grosu, atunci e de lipsa cá celu pucinu de 3 urme — 95 ctm. — inaltu se jaca in udu séu zama de gunoiu, cá de aici se-si póta trage umediala sî mai in susu a patra urma de gunoiu, spre a sta totu prospeta, cu nu cum-va prin uscare se tréca in mucediala.

Pentru o mosîa de 10 juguri aratoriu, 2—3 juguri fenatiu, care se cultivéza cum se cade, unde diumetate dîn pamentulu aratoriu se folosesce spre cultivarea de nutretiu, grop'a de gunoiu trebue se fia 20 urme — 6 metri $33\frac{1}{2}$ ctm. — lunga, totu atât'a de larga sî de 3 urme — 65 ctm. — afunda, cá gunoiulu se se pota bene pastrá.

5. *Form'a interna, si esirea cu carulu.*

Nece odata nu e iertatu se aiba grop'a de gunoiu pareti perpendiculari (oblu in susu cá paretii casei), ci acei'a trebue se fia plecati, pedîsi, totudeaun'a. Cându e paretele perpendiculariu nu se póte pre langa, elu îndesá destulu de bene gunoiulu spre a nu se mucedî.

De doue parti, pre unde intra sî ésa carulu, se fia grop'a sî mai pedîsia, mai puçinu tiepisia, spre a poté esî mai usioru carulu incarcatu bene cu gunoiu.

6. *Fundulu.*

Fundulu grópei la tóta intemplantrea trebue batutu cu pétra, lemne ori celu pucinu batucitu cu lutu — sî in un'a seau déca e mai mare in doue parti se aiba cadiementu, spre a se trage in acele parti udulu cându se cara gunoiulu.

7. *Form'a din afora.*

Acést'a pote fi ori si cum, la economfi mai mari se recomenda o forma de patratu lunguretiu — paralelogramu.

8. *Ingradirea.*

Ingradirea seau inchiderea gropei de gunoiu nu numai cá e de recomandat, ci si de lipsa in multe casuri. Ingradirea se face cu lemne ori cu zidu. Déca gróp'a e in curte se se inchida cu lemne asiediate giuru impregiuru — de-a lungulu — pre stêlpi ori pociumbi; er' déca gunoiulu e afara din curte, — atunci e

mai bene déca se va inchide cu zidu ori gardu. Inchiderea acést'a are doue cause, asia: cá vitele in fia care dí, cându iarta tempulu, se se póta lasá pre gunoiu; cá gunoiulu se se calce bene sí se se indese priu vite, cá asia se nu se desface mai tare de câtu e de lipsa.

9. Tractarea gunoiului.

Dupa ce s'a facutu gróp'a de gunoiu, pre cumu s'a spusu, trebue se grigiesca omulu cá gunoiulu se stee bene in gropa sí se fia bunu. Gunoiulu se nu stee nece odata uscatu, se nu fia pospoiatu sí nece odata intr'unu locu dâlma er' in altulu grópa, cá totudeaun'a se fia planu, pre o forma asiediatu.

Spre a capetá gunoiu bunu sí acést'a a-lu fert de pierderi, — gunoiulu precum se scie pierde forte multu din bunatatea s'a sí anume cea mai mare parte sbóra in aeru, déca nu se vá impedecá acést'a — se recere cá se se tiena necontenitu umedu, va se díca se nu se usce nici odata. Vér'a déca séca udulu intru atát'a in câtu gunoiulu remane uscatu, trebue udatu cu udulu ce se afla pre fondulu gropci, sí decumva nu este de locu udu — zama de gunoiu — atunci se se ude fàrà întârdiere cu apa, pentrucá gunoiulu trebue se fia totudeaun'a udu.

Precum nu e iertatu se stee gunoiulu uscatu, asia nu e iertatu nici ace'a, cá se stee pospoiatu, raru — infenatu — pentrucá la casulu acést'a gunoiulu se desface prea repede sí pierderea e mai mare; gunoiulu totudeaun'a trebue se fia indesatu, calcatu bene, pentru cá numai in gunoiulu indesatu nu póte intrá aerulu sí prin urmare nu-lu póte stricá.

Deci vitele, in fiacare dí si iérn'a candu e tempulu frumosu, se se lase a umblá preste gunoiu spre a-lu calcá, indesá, bene. Spre acestu scopu se incungiura grop'a de gunoiu cu lemne, zidu ori gardu, cá vitele se se póta inchide acolo sí de cumva nu se póte acést'a, se se preamble cai ori vitele legate de funia preste gunoiu.

Gunoiulu trebue se se imprascie preste tóta gramad'a in fia care dí si se nu se lase dâlmi ori gropi, pentrucá atunci nu putrediesce intr'o forma.

Déca grop'a de gunoiu s'a facutu bene sí gunoiulu se manipuléza regulatu, cum se cade, atunci gunoiulu mai bunu cascigatu reiutórce cheltuie'ele facute cu redicarea grópei, respective partile acelea de gunoiu, cari de altmintrea s'ar' fi pierdutu remânu cá si câscigu curatu. Deci nice unu capitalu alu economului nu póte fi mai securu asiediatu cá acel'a, care 'lu folosesce spre regularea si manipularea gunoiului. Grop'a de gunoiu a economului se póte numi cu dreptu cuventu bai'a lui de auru. Déca elu va avé gunoiu multu si bunu, de securu cá nu-i va lipsi nemicu.

R. Rieger.

Cantece de nunti din Bucovin'a,

Culese de G. Tomoiaga.

CANTULU VII.

Acest'a 'lu canta miresei mergendu la cununia catra beserica; — éra o bucata o canta dupa cununia — atatu miresei catu si mirelui — dela beserica spre cas'a parintiloru.

Inainte de cununia.

Frundiulitia minta creatia †)
Dumineca demanétia
Mândru sóre-a resaritu,
Mândra luna s'a ivitu...
Nu sciu lun'a-a resaritu,
Ori sórele s'a ivitu,
Séu mirés'a s'a gatitu
Si frumosu s'a-'mpodobitu,
Cu cununa de argintu, —
La beserica-a pornitu,
In beserica-a intratu
Si la cununia-a statu.

BCU Cluj / C. Dupa cununia. City Library Cluj

Frundiulitia trei masline
Noi amu fostu la manastire,
Ce-amu vediutu ne-au parutu bine.
Erá cununitie 'n mésa
Doue mândre si frumóse,
Si-a trei'a 'n capu la mirésa,
Unu sveşnicu cu-o luminare
Si-unu laiceriu pe sub pitióre,
Dóue luminari la spate*)
Si pe mésa-o sfinta carte,
Pe carte doue inele
Si o crucitia intre ele,
Pe cruce dóue cununi
Si la pop'a-o carte-in mâni,
Din carte pop'a cântá
Si din gura întrebá:
De si-'su dragi mirii ori ba?
Apoi inelulu luându
Cruce mirelui facându

†) In alta versiune e: Frundiulita de sub ghiatia....

*) Care luminari le tiénu nasii (nunii cei mari.)

Pre amendoi bin'-cuventându,
Anelele le schimbara
Si cununele luara,
Si pe capu le asiediara
La mire si la mirésa
Ce siedeáu lînga-acea mésa,
Paharu cu pâne si miere
Le-a datu, la toti in vedere.
Cá se aiba-unu traiu dulcutiu
Cá mierea din paharutiu ;
Apoi mész'a-a 'ncungiuratu
Pop'a „Isai'a“-a cântatu
Si pe veci mi i-a legatu.
(Vá urmá.)

FELIURIMI.

Adunarea generale a Asociatiunii transilvane estu-anu se va intr'uní la Deesiu in dílele de 15/27 si 16/28 Augustu. Inteliginti'a româna din Deesiu, apretiuindu momentositatea acestui actu pentru întregu tienutulu Deesiului, a alesu *trei Comitete*, cari voru avé de a ingrigi cá membrii si óspetii Asociatiunii transilvane, cari se voru intr'uní cu asta ocasiune la Deesiu se fia impartasiti dupa potintia in tóte comoditatíle si distractiuníle. Membrii activi ai acestoru Comitete suntu donanii *Manu, Munteanu, Cipu, Bogdanu, Corpodeanu si Muresianu* — la cari au de a se adresá toti cei ce voru se participe la acésta adunare generale. — Mai departe aflamu cumca *Calea ferata Somesiana* sub durat'a adunarei generale va comunicá între *Deesiu si Gherla* mai adese-ori pre dí, si anume asié cá acei'a cari voru preferi a se incuarterá in Gher'a (avendu aci rudeníi ori amici) se póta sosí la Deesiu totu-de-a-un'a pre terminulu la care se va ficsá inceperea siedintialoru si a concertulu si balulu, cari voru se arangieze cu acésta ocasiune. — Afora de ace'a *Directiunea mineloru de sare dela Ocn'a-Deesiului* face pregatiri pentru primírea si conducerea in ocne a toturoru membriloru asociatiunii, cari voru voi a cercetá cu acésta ocasiune aceste mine bogate, inaugurandu totu atunci o nóua ocna multu mai minunata decâtu tóte celea cari se afla pâna astadí in exploatare.

P. S. S'a Mironu Romanulu Archiepiscopulu si **Metropolitulu** Romaniloru gr. or. in 28 Maiu n. a consacratu beseric'a **din Cosn'a** (in confiniulu Bucovinei.) In caletori'a s'a catra **Cosn'a** — pre la **Tergulu-Muresiului, Sasu-Reginiu** — si in re'ntórcerea s'a

catra casa — pre la Deesiu, Clusiu — Prea S. S'a pretutindeni a fostu intempinat cu tóte semnele celei mai distinse devotiuni si veneratiuni, din partea nu numai a credintiosiloru sei, ci din partea si a Romaniloru gr.-cat. si din partea strainiloru de tóte nationalitatile.

La gar'a din Gherla — unde numai cu 2 óre inainte de sosirea trenului se primi scirea despre trecerea pre aci a P. S. S'ale — 'lu intimpiná intrég'a intelligintia locale, de tóte nationalitatile si confessiunile si multíme numerósa de comercianti, industriasi si cetatieni de tóte starile. La sosirea trenului multímea erupsè in strigate de „Se traiésca!“ si „Éljen!“ Apoi ppresbiterulu gr. or. dlu Titu V. Gheaj'a beneventà pre P. S. S'a, — care esise din cupeu in faci'a multímei — esprimându bucuri'a Gherlaniloru de tóte nationalitatile si confessiunile pentru ca 'lu potu salutá in midiloculu loru si regrettulu pentru repedeá indepartare de aici etc.; dupa ace'a genti'a domnisióra Ann'a C. Popu, dându in cuvente bene-alese espressiunea distinsei reverentie si veneratiune a Romaniloru ortodoxi din Gherla, — intinsè Prea S. S'ale o pré frumósa coróna de flori, de care atérná o lunga si lata cordea de metasa vêneta pre care se aflá imprimate cu litere rosii-aurii (la unu capetu) *Prea Santiei S'ale Metropolitanului Mironu* — 1882. Juniu 1. — (la celu alaltu capetu:) *Romanii ortodoxi din Gherla* — prin Ann'a C. Popu. — Escelenti'a S'a multiemí din anima pentru acésta surprindere ce i s'a facutu si apromisè cá in lun'a lui Augustu trecúndu pre aici, va se abata prin Gherla pre mai multu tempu; apoi convorbi cu affabilitatea-i cunoscuta cu Redactorulu acestui diariu pâna la plecarea trenului, cându se îndepartà, urmatu de freneticele strigate — de „Se traiésca!“ si „Éljen!“ — ale multímei.

Regin'a Romaniei Elisabeth'a a fostu alésa de membra onorara a Academiei de sciintia din Rom'a.

Societatea limbelor románe delà Montpellier a premiatu in anulu acest'a pe poetulu românú, Naum, pentru traducerea pe limb'a romana, din dialectulu provençalú, a mai multoru poesii. Obiectulu oferitu cá premiu este o péna de aurú impodobita cu brillante.

Celu mai mare tunelu din lume. S'a deschisu in dílele acestea drumulu de feru din tunelele cele nóue prin muntele Sant-Gotthard, care léga Germani'a de o parte cu Elveti'a si de alt'a cu Itali'a, pe lângá entusiaste festivitati. Lungimea liniei drumului de feru intre Luzern si Milano e de 15.000 metri si trece prin 62 tuneluri, preste 32 poduri, 10 viaducte si 24 pasage. Vagónele suntú luminate cu lumina electrica.

Proprietariu, Redactoru resp. si Editoru:

Pop'a Nicolae F. Negrutiu in Gherla.

Gherla Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu 1882.

Bataturile si negeii se sterpescu din radacina CU INTREBUINTIAREA MEDICAMENTULUI

CLAVETHYL

pregatitu de catra apotecariulu si chemistulu KONCZ ÁRMIN de Nagy-Solymos. — Acestu medicamentu deplinu nenocinte, curéza in cetera dile radicalu totu soiulu de: bataturi (ochi de gaina), negei si alte formatiuni de pele, cum suntu: calosi'a, crést'a, pecinginea, spudiatur'a, solzitur'a s. a. O butelca, impreuna cu indrumarea costa 1 fl.

✿ EFECTULU SE GARANTÉZA. ✿

Se afla de vendiare in Gherl'a la N. F. NEGRUTIU si in apotecile din Budapesta si provincie. ✿ Mai departe se recomanda urmatoarele mijloce de cura si toaleta cari se afla la subscrisulu :

Unsóre si apa pentru facia spre curatirea de pistrii si totu soiulu de bóle de piele. Pretiulu 1 fl. 50 cr.

Spirtu antireumaticu si antiartriticu vindeca siguru reumatismulu, artetic'a, podagr'a, chirarg'a si paralis'i'a. Pret. 1 fl.

Spirtu Cotillon stérpitoriu alu viermelu'i murariu. Pretiulu 30 cr.

Pulverea de mistuire alui Dr. Gölis — cu efectu la ori-ce bóla de stomachu. O cutézia mare 1 fl. 20 cr. mai mica 84 cr.

Pilulele de mistuire curma durerea de stomacu si gréti'a din betfi. Pretiulu 1 fl.

Mustariu dulce magiaru escelentu lángra friptura si cu potere lecutitóre pentru stomacu. O butelia de 1 litra costa 1 fl. 70 cr., un'a mai mica 70 cr.

Picuri-de-denti-pe-watta curma la moment durerea de denti gáunos. Pr. 35cr.

Pilulele Glyricin stérpescu siórecii, clotianii, sobolii s. a. pentru animalele domestice suntu nenocinte. Pretiulu 50 cr.

Pravu de peru de totu nenocinte si cu mirosulu celu mai placutu. Pretiulu 1 fl.

Mijlocu orientalu pentru vapsirea perului in colóre bruna ori négra, — in cantu suficiente pentru tempu mai indelungatu costa 4 fl.

Spirtu de peru curatia perulu de tartia si-i ajuta crescerea, facúndu-lu finu csi cretiu. Pretiulu 1 fl.

Pilule contra catarului cu efectu seiu ru si repede contra ori-ce cataru de nasu, gátu, peptu si plumáni. Pret. 1 fl.

Pulvere antisudaria contr'a asudarei si duchórei subsuóreloru si petióreloru. Pretiulu 1 fl.

Multograph pentru copierea a ori-ce scrisóre, musicalia, desemnuri, s. a., cu

ajutoriulu carui'a ori cene in restempu de 1/2 óra póte trage 80—100copii de pe ori ce scrisóre ori desemnu. Pretiulu unui aparatu in marime de 1/2 cóla e 6 fl., ér' de una cóla intréga 12 fl., — totu in acestu pretiu se adauge si materia de ajunsu pentru confectionarea a mai multoru mfi de copii.

Mijlocu pentru sterpirea limbricilor se póte folosi de catra ori cine si in ori ce tempu, cu efectu securu. Pr. 4 fl.

Mijlocu pentru sterpirea ste'ntiilor se aplica usioru si cu efectu. Pr. 50 cr.

Emplastrulu-de-rosa pentru curarea ranelor puroitóre, proveniente din taiare, impungere, lovire s. a. Costa 30 cr.

Spirtu-de-vinu-saratu chemice pregatitu, — curatu si cu efectu. Pr. 40 cr.

Faliore salamiace cu gustu placutu, in contra tusei, durerei de peptu si balosímei gatului si peptului, folosite in tempu ce béi vinu ori dupa ace'a curma urmarea neplacuta a betfiiei. Pret. 30 cr.

Ochiularia deplinu nenocinte, alina la moment ori ce dorere de ochi. Costa 35 cr

Pulvere pentru porci folositóre si la celelalte animale domestice, cá mijlocu securu preveniente si medicante a bóleloru lipiciose. Distinsu cu recunoscti'a mai multoru propretari mari. Se vinde in portiuni de 10, 20, 35 cr.

Pomada-Tanno-chinnin mijlocu securu pentru crescerea, curatirea si incretirea perului. Pretiulu 1 fl.

Negréla pentru semnarea albeloru (rufeloru) O butelca, suficiente la mai multe sute parecii de albe, costa 1 fl.

Pilule curatietóre de sange secure pentru curatirea sangelui infectatu prin ori-ce bóle. Costa 35 cr.

Pentru pacuetare si spedare francata se calculéza numái 50 cr. de unu transportu ori-cátu de mare.

[4—10]

Adres'a : KONCZ I. Á. de Nagy-Solymos apotecariu in Sz.-Udvarhely.